

SÄÄNNÖSTELY- TIEDOITUKSIA

Ryhmä 1
Alaryhmä 3

ST N:o 10 (66)

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1942.

Ostolupien myöntäminen aluksille.

Suomalaisten ulkomaille liikennettä välittävään laivain muonitus.

Suomalaisen ulkomaille liikennettä välittävän laivan henkilökuntaan kuuluvien muonitusta varten 1 päivänä lokakuuta 1942 voimassa olevien määräysten mukaan saadaan säännöstelyn alaisia tarvikkeita luovuttaa seuraavasti:

Annosmäärät.

Henkilöä kohti saadaan luovuttaa:

a) *viljatuotteita*, joihin lasketaan myös herne sekä säännöstelyn alaiset mallasjuomat viljatuotteiksi muunnettuna, E-leipäkortilla jaettava annos päivää kohden, josta valkeita vehnä jauhoja enintään 50 g päivää kohden;

b) *sokeria* tai *sokerisirappia*, enintään 30 g päivää kohden;

c) *kahvinkorviketta* enintään 7 ½ g ja *kahvinvastiketta* 7 ½ g päivää kohden;

d) *teetä* enintään 2 g päivää kohden, mikäli sitä on saatavissa;

e) *ravintorasvaa* tai *ruokarasvaa* enintään 25 g päivää kohden (mikäli juustoa on saatavissa, saadaan sitä luovuttaa kaksinkertainen määrä);

f) *tuoretta maitoa* satamassa oltaessa enintään 2 dl päivää kohden;

g) *pullokermää* tai *säilykemaitoa* enintään 3 ltr 4 viikkoa kohden;

h) *naudanlihaa* enintään 90 g tai vaihtoehtoisesti *sianlihaa* 45 g päivää kohden;

i) *sokeroitua marmelaadia* tai *hilloa* enintään 20 g päivää kohden tai vaihtoehtoisesti *sokeroitua mehua* enintään 0.2 dl päivää kohden;

j) *pesusaippuaa* enintään 125 g 4 viikkoa kohden (pesupulveria saadaan vaihtoehtoisesti luovuttaa kaksinkertainen määrä);

k) *perunaa* enintään 25 kg 4 viikkoa kohden tai *ruokajuurikasveja* kaksinkertainen määrä;

l) *kalan* ostolupia saadaan antaa kansanhuoltolautakunnan harkinnan mukaan paikalliset jakelumahdollisuudet ja olosuhteet huomioonottaen.

Kahvia ja *perunajauhoa* ei saada luovuttaa.

Tupakkavalmisteita varten saadaan antaa ostolupia ainoastaan T₁-kortin kuponkeja vastaan, jolloin kansanhuoltolautakunta saa irroitaa kuponkeja, jotka eivät ole vielä tulleet voimaan.

Määräykset siitä, mitä lisäannoksia saippuaa annetaan konemiehistölle ja kansimiehistölle sekä mikä määrä suopaa alukselle sen tarvetta varten, ovat ryhmään 7 / alaryhmään 3 kuuluvissa säännöstelytiedoituksissa.

Ostoluvat antava kansanhuoltolautakunta.

Säännöstelyn alaisten tarvikkeiden hankkimista varten antaa ostolupia se kansan-

huoltolautakunta, jonka toimialueella laiva ostolupia anoessaan on.

Laivan ostokirja.

Kansanhuoltolautakunta saa antaa ostoluvat ainoastaan tekemällä annettuja ostolupia koskevat, asianmukaiset merkinnät kansanhuoltoministeriön vahvistamaan laivalle luovutettuun laivan ostokirjaan (KH-lomake J 148).

Ensimmäistä kertaa luovutettaessa laivan ostokirja laivan käyttöä varten on kansanhuoltolautakunnalle esitettävä selvitys laivan henkilökunnan lukumäärästä sekä jätettävä sille kaikki henkilökuntaan kuuluvien ostokortit (yleisostokortit, leipä-, rasva-, maito-, liha- ja olutkortit sekä muut mahdolliset kortit), ei kuitenkaan vaatetus- ja jalkinekortteja eikä tupakkakorttia T₁ tai tupakkakortin vastineeksi annettua sokerin ostoon oikeuttavaa T₂-korttia.

Ennen kuin ostokirja annetaan, kansanhuoltolautakunnan on:

a) tarkastettava, että kansanhuoltolautakunnalle jätetään kaikkia ostokortteja yhtä monta kappaletta kuin laivan henkilökuntaan kuuluu henkilöitä;

b) laskettava, paljonko laiva on oikeutettu hankkimaan säännöstelyn alaisia tarvikkeita koko henkilökunnalle sitä aikaa varten, joksi ostolupia anotaan; laskuprusteena käytetään tällöin niitä henkilöä kohden vahvistettuja määriä, jotka ovat kulloinkin voimassa; 1 päivänä lokakuuta 1942 voimassa olevat määrät ovat mainitut annosmääriä koskevassa kohdassa;

c) merkittävä luovutettavat määrät laivan ostokirjaan sekä tehtävä siihen muutkin tarpeelliset merkinnät.

Edellä mainituista määräyksistä johtuu, että ulkomaille liikennettä välittäviin laivoihin saadaan pestata ainoastaan henkilöitä, jotka jättävät laivaan kaikki osto-

korttinsa lukuunottamatta vaatetus- ja jalkinekorttia sekä tupakkakorttia tai sen vastineeksi annettua sokerikorttia; muussa tapauksessa on laivalle luovutettavaa muonaa vähennettävä puuttuvien ostokorttien edellyttämällä määrällä, jolloin ostokortin edustamaksi arvoksi otetaan b) kohdassa esitetyt määrät.

Luovutettavien ostokorttien mitätöiminen.

Kansanhuoltolautakunnalle ostokirjaa haettaessa jätetyt edellä selostetut ostokortit on tehtävä mitättömiksi, niinkuin kansanhuoltolautakunnalle palautettujen ostokorttien mitätöimisestä on erikseen määrätty.

Henkilökunnan lukumäärän muutokset.

Jos laivan miehistön lukumäärä lisääntyy tai vähenee, on luovutettavia tarvikemääriä muutettava vastaavasti, ja muutetut määrät on merkittävä laivan ostokirjaan. Miehistön vähentyessä laivan kapteeni on velvollinen tekemään siitä ilmoituksen sille kansanhuoltolautakunnalle, jonka toimialueella laiva silloin on, ja jättämään samalla laivan ostokirjan, jotta siihen voidaan merkitä vähennetyt tarvikemäärät. Miehistön lisääntyessä on kansanhuoltolautakunnalle luovutettava vastaava määrä ostokortteja, jolloin laivan ostokirjaan on merkittävä luovutettavat lisätyt tarvikemäärät. Milloin laivaan otetaan henkilö eronneen tilalle, jolloin miehistön lukumäärä pysyy muuttumattomana, on laivan kapteeni velvollinen huolehtimaan siitä, että hänenkin ostokorttinsa jätetään kansanhuoltolautakunnalle, jotta ne voidaan tehdä mitättömiksi.

Aika, jota varten ostoluvat annetaan.

Ostoluvat on annettava sellaisille määriille kuin laivaan halutaan ostaa. Niinkuin

SÄÄNNÖSTELY- TIEDOITUKSIA

Ryhmä 1
Alaryhmä 7

ST N:o 14 (65)

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1942.

Alusten henkilökuntaan kuuluvien ostokortit.

Suomalaisen ulkomaille liikennettä välittävän laivan henkilökuntaan kuuluvien ostokortit.

Niinkuin ryhmää 1/alaryhmää 3 koskevissa säännöstelytiedoituksissa on mainittu, tulee suomalaisen ulkomaille liikennettä välittävän laivan henkilökuntaan kuuluvien luovuttaa ostokorttinsa, vaate- ja tupakkakorttia tai tupakkakortin vastineeksi annettua sokerikorttia lukuunottamatta, kansanhuoltolautakunnalle astuessaan laivan palvelukseen. Suomalaisen ulkomaille liikennettä välittävän laivan henkilökuntaan kuuluville ei yleisessä ostokorttien jaossa anneta kortteja, lukuunottamatta edellämainittuja henkilökohtaiseen käyttöön varattuja kortteja. Luovutettaessa tupakkakorttia tai sen vastineeksi annettavaa sokerikorttia, on kortin antamisesta tehtävä merkintä paitsi laivan ostokirjaan myös merimiesvastakirjaan (ei merimieskirjaan).

Henkilön vapautuminen suomalaisen, ulkomaille liikennettä välittävän laivan palveluksesta.

Henkilö, joka poistuu suomalaisen ulkomaille liikennettä välittävän laivan palveluksesta, on oikeutettu saamaan kaikki ostokortit, lukuunottamatta vaatetus- ja jalkinekorttia sekä tupakkakorttia tai sen

vastineeksi annettavaa sokerikorttia, mistä kansanhuoltolautakunnasta tahansa esitettyään vastakirjan, jossa tulee olla merimieskatselmusmiehen leima ja merkintä siitä, että asianomainen on vapaa laivan palveluksesta. Ns. merimieskirjaa vastaan ei uusia ostokortteja saada luovuttaa.

Ravintolakortti.

Jotta laivan ollessa satamassa laivan henkilökuntaan kuuluva voisi saada ostaa viljatuotteita ravintolassa, saadaan tähän tarkoitukseen antaa käytettäväksi viljatuotekuponkeja sisältäviä tilapäiskortteja, joina käytetään 20 tähtikuponkia sisältäviä S₂-kortteja, ellei toisin määrätä. Kansanhuoltolautakunnat saavat luovuttaa niitä kuittausta vastaan laivan henkilökuntaa vastaavan määrän, jolloin luovutettujen korttien lukumäärästä on tehtävä merkintä laivan ostokirjaan. Yhtä S₂-kortin tähtikuponkia vastaan saadaan luovuttaa 50 g viljatuotteita, ellei toisin määrätä.

Jäänsärkijäalusten henkilökuntaan kuuluvien ostokortit.

Niinkuin ryhmää 1/alaryhmää 3 koskevissa säännöstelytiedoituksissa on mainittu, tulee Merenkulkuhallituksen alaisen jäänsärkijäaluksen henkilökuntaan kuuluvien luovuttaa ostokorttinsa, vaatetus- ja tupakkakorttia tai tupakkakortin vastineeksi annettua sokerikorttia lukuunotta-

matta, kansanhuoltolautakunnalle silloin, kun alukselle annetaan laivan ostokirja tai kun henkilö astuu aluksen palvelukseen, jolla jo on laivan ostokirja.

Henkilön vapautuminen jäänsärkijäaluksen palveluksesta.

Henkilö, joka poistuu aluksen palveluksesta, on oikeutettu saamaan kaikki elintarvikekortit, vaatetuskorttia ja tupakkakorttia tai sen vastineeksi annettavaa sokerikorttia lukuunottamatta, mistä kansanhuoltolautakunnasta tahansa esitettyään työkirjan, jossa on merkintä, että hän on vapaa jäänsärkijäaluksen palveluksesta. Henkilöitä varten, jotka vielä jäävät jäänsärkijäalukseen sen jälkeen, kun se on lopettanut toimintansa ja jotka eivät siis silloin vapaudu aluksen palveluksesta, tulee jäänsärkijäaluksen päällikön tai hänen valtuuttamansa hakea kansanhuoltolautakunnasta ostokortit. Aluksen palvelukseen jäävien työkirjat on tällöin esitettävä kansanhuoltolautakunnassa, sillä kansanhuoltolautakunnan tulee tehdä työkirjaan merkintä luovutetuista ostokorteista.

Henkilön vapautuminen majakkalaivan tai tarkastusaluksen palveluksesta.

Henkilö, joka poistuu aluksen palveluksesta, on oikeutettu saamaan kaikki elin-

tarvikekortit, lukuunottamatta vaatetuskorttia ja tupakkakorttia tai sen vastineeksi annettavaa sokerikorttia, mistä kansanhuoltolautakunnasta tahansa esitettyään työkirjan, jossa on merkintä, että hän on vapaa majakkalaivan tai tarkastusaluksen palveluksesta. Henkilöitä varten, jotka vielä jäävät alukseen sen jälkeen, kun se on lopettanut toimintansa ja jotka eivät siis silloin vapaudu aluksen palveluksesta, tulee aluksen päällikön tai hänen valtuuttamansa hakea kansanhuoltolautakunnasta ostokortit. Aluksen palvelukseen jäävien työkirjat on tällöin esitettävä kansanhuoltolautakunnassa, sillä kansanhuoltolautakunnan tulee tehdä työkirjaan merkintä luovutetuista ostokorteista.

Majakkalaivain ja tarkastusalusten henkilökuntaan kuuluvien ostokortit.

Niinkuin ryhmää 1/alaryhmää 3 koskevilla säännöstelytiedoituksissa on mainittu, tulee majakkalaivain ja tarkastusalusten henkilökuntaan kuuluvien luovuttaa ostokorttinsa, vaatetus- ja tupakkakorttia tai tupakkakortin vastineeksi annettua sokerikorttia lukuunottamatta, kansanhuoltolautakunnalle silloin kun alukselle annetaan laivan ostokirja tai kun henkilö astuu aluksen palvelukseen, jolla on laivan ostokirja.

Kansanhuoltoministeriön puolesta:

Osastopäällikkö *Onni Toivonen.*

Toimistopäällikkö *Jorma Suojanen.*

laivan ostokirjaa koskevassa kohdassa on mainittu, on myönnetty määrät merkittävä laivan ostokirjaan, johon on myös sitä varten varattuun sarakkeeseen merkittävä se päivämäärä, mihin asti ostoluvalla hankittavan määrän tulee kestää.

Tarvikevarasto.

Ostolupaa haettaessa silloin kuin laiva on saapunut ulkolaisesta satamasta ensimmäiseen kotimaiseen satamaan, on otettava huomioon se varasto, mikä laivalla tällöin on. Tämän tarkastaa tulliviranomainen, joka myös tekee varastomäärästä merkinän laivan ostokirjassa tähän tarkoitukseen varattuun sarakkeeseen. Varastoa ei siis tarvitse erikseen tiedustaa, vaan varastossa olevat määrät näkyvät laivan ostokirjasta.

Ostopaikka.

Kansanhuoltolautakunnalta saaduilla ostoluvilla voidaan ostaa tarvikkeita mistä liikkeestä tahansa, ellei ostolupaan ole nimenomaan merkitty määrätty liike tarvikkeen luovuttajaksi.

Asetus ruoanpidosta.

Tässä yhteydessä huomautettakoon, että 26 päivänä heinäkuuta 1938 annetussa asetuksessa ruoanpidosta suomalaisissa kauppa-aluksissa olevat määräykset ruokaannoksista eivät ole voimassa sinä aikana, jolloin elintarvikkeiden säännöstelystä annetut määräykset ovat noudatettavina, sikäli kuin edellämainitun asetuksen edellyttämät annokset ovat suuremmat kuin säännöstelyn mukaiset annokset.

Aikaisemmin annettujen määräysten kumoaminen.

Edellä mainituilla määräyksillä kumotaan aikaisemmat ulkomaille liikennettä

välittävien laivain muonitusta koskevat määräykset. Annosmäärissä tapahtuneet muutokset, jotka koskevat sokeria, kahvinkorviketta, ravintorasvaa ja säilykemaitoa, tulevat voimaan sitä mukaa kuin aluksille annetaan uusia ostolupia, viimeistään kuitenkin 9 päivänä marraskuuta 1942.

Muonan varaaminen.

Jotta alukset satamassa ollessaan saisivat viivytyksettä tarvittavat tarvikkeet kokonaisuudessaan, kehoittaa kansanhuoltoministeriö kansanhuoltolautakuntia niillä satamapaikkakunnilla, joissa ulkomaanliikenteessä olevat alukset käyvät, huolehtimaan siitä, että aluksia varten on sopivaksi katsotut muonamäärät aina saatavissa esim. joissakin määrättyissä kauppaliikkeissä.

Kansanhuoltolautakunnan tulee ostolupia antaessaan ottaa yhteys liikkeisiin, jotka tarvikkeita luovuttavat aluksille, jotta ostoluvat tulevat kirjoitetuiksi niille määrille, jotka on saatavissa, eikä suuremmille määrille, kuin mitä niitä vastaan voidaan luovuttaa. Mikäli on käynyt selville, että alus ei ole saanut ostoluvan määrää kokonaisuudessaan, tulee kansanhuoltolautakunnan luonnollisesti tehdä vastaava merkintä asianomaisen laivan ostokirjaan.

Jäänsärkijän muonitus.

Annokset ja ostolupien antaminen.

Suomalaiseen merenkulkuhallituksen alaiseen jäänsärkijäalukseen saadaan luovuttaa säännöstelyn alaisia tarvikkeita samalla tavalla kuin suomalaisten ulkomaille liikennettä välittävien laivojen muonituksesta on määrätty.

Aika, jota varten ostoluvat annetaan.

Edellä mainitunlainen jäänsärkijäalus on oikeutettu saamaan kysymykseen tulevia

tarvikeannoksia ainoastaan sinä aikana, kuin se on talvisaikaan toiminnassa. Lopettaessaan jäänsärkemistoimintansa on alukselle luovutettu laivan ostokirja palautettava paikalliselle kansanhuoltolautakunnalle, jolloin kansanhuoltolautakunnalle on myös esitettävä aluksen päällikön allekirjoittama päiväkirjaote, josta tulee käydä ilmi päivämäärä, jolloin alus lopetti jäänsärkemistoimintansa. Kansanhuoltolautakunnan tulee toimittaa laivan ostokirja edelleen kansanhuoltoministeriöön.

Majakkalaivain ja tarkastusalusten muonitus.

Annokset ja ostolupien antaminen.

Suomalaiseen majakkalaivaan ja tarkastusalukseen saadaan luovuttaa säännöstelyn alaisia tarvikkeita samalla tavalla kuin suomalaisten merenkulkuhallituksen alaisen jäänsärkijäin muonituksesta on määrätty.

Aika, jota varten ostoluvat annetaan.

Edellä mainitunlainen majakkalaiva ja tarkastusalus on oikeutettu saamaan kysymykseen tulevia tarvikeannoksia ainoastaan sinä aikana, kuin se on toiminnassa. Lopettaessaan toimintansa on alukselle luovutettu laivan ostokirja palautettava paikalliselle kansanhuoltolautakunnalle, jolloin kansanhuoltolautakunnalle on myös esitettävä aluksen päällikön allekirjoittama päiväkirjaote, josta tulee käydä ilmi päivämäärä, jolloin alus lopetti toimintansa. Kansanhuoltolautakunnan tulee toimittaa laivan ostokirja edelleen kansanhuoltoministeriöön.

Majakoiden ja merivartiolaitoksen vartioalusten ja vartioasemien muonitus.

Majakkain ja merivartiolaitoksen vartioalusten ja kiinteiden merivartioasemien henkilökunnat saavat nauttia säännöstel-

tyjen elintarvikkeiden jakelussa seuraavia eri oikeuksia:

Oikeus ostaa etukäteen.

Majakkoihin saadaan ostaa kaikkia säännösteltyjä elintarvikkeita etukäteen enintään 4 kuukauden jakelua vastaava määrä.

Sokeriannos.

Yleisostokortilla jaettava sokeriannos kaikissa edellä sanotuissa yksiköissä on 900 g kuukautta ja henkilöä kohden, vaikka yleisostokortilla jaettava annos on muuten pienempi. Lisäksi saadaan sokeria hankkia tupakkakortin vastineeksi annetulla sokerikortilla T₂.

Tarjoilu ulkopuolisille.

Mikäli laivoissa joudutaan henkilökuntaan kuulumattomille tarjoilemaan säännöstelyn alaisia elintarvikkeita, on yksikön päällikön irroitettava asianomaisen henkilön ostokorteista vastaava määrä kuponkeja. Päälliköllä on oikeus saada myöhemmin ostaa näin irroitetuilla kupongeilla se määrä elintarvikkeita, joka kuponkeja vastaan on tarjottu.

Kuponkien irroittaminen.

Kaikki edellä tarkoitetut ostot on tehtävä siten, että kulloinkin kysymyksessä olevan yksikön henkilökunnan ostokortit sekä laivaan mahdollisesti kerääntyneet irtonaiset ostokortin kupongit tuodaan sen paikkakunnan kansanhuoltolautakuntaan, jossa ostokset aiotaan tehdä. Kansanhuoltolautakunnassa irroitetaan silloin ostokorteista tarpeellinen määrä kuponkeja ja annetaan ostolupa niiden ja lautakunnille mahdollisesti jätettyjen irtonaisten kuponkien edustamalle määrälle. Sokerikuponkeja irroitettaessa otetaan huomioon, että yleisostokortin sokerikupongit vastaavat 900 g sokeria, riippumatta yleisostokortilla

jaettavista sokerimääristä. Muut kupongit vastaavat tavallisia määriään.

Ulkomaisten laivain muonitus.

Annokset.

Kaikille ulkomaalaisille laivoille saadaan antaa samansuuruiset annokset säännötelyn alaisia tarvikkeita kuin suomalaisista ulkomaille liikennettä välittävistä laivoista on määrätty.

Ostolupien antaminen ja laivan ostokirja.

Ostolupia annettaessa on meneteltävä seuraavasti:

1. Silloinkun laivan tarvitsee ostaa muonaa suomalaisesta satamasta, tulee laivan valtuuttaman henkilön kääntyä paikallisen kansanhuoltolautakunnan puoleen.

2. Kansanhuoltolautakunnalle on esitettävä laivan ostokirja, joka samalla käy 1 kohdassa mainitun henkilön valtakirjasta.

3. Ennenkuin kansanhuoltolautakunta saa antaa ostolupia, on laivan ostokirjasta

tarkastettava, mihin päivämäärään asti on laivalle muona annettu.

4. Kansanhuoltolautakunta saa antaa ostolupia tarpeelliselle määrälle Suomessa säännötelyn alaisten elintarvikkeiden hankkimista varten miehistön lukumäärän mukaan samoilla perusteilla kuin suomalaisille, liikennettä ulkomaille välittävillä laivoille, kuitenkin enintään määrälle, joka vastaa laivan tarvetta ensimmäiseen ulkomaalaiseen satamaan.

Merkinnät laivan ostokirjaan.

Ostolupien antamisesta ei kansanhuoltolautakunnan tarvitse tehdä merkintöjä laivan ostokirjaan, ellei myöhemmin mahdollisesti toisin määrätä.

Ostopaikka.

Kansanhuoltolautakunnalta saaduilla ostoluvilla voidaan ostaa elintarvikkeita mistä liikkeestä tahansa, ellei ostolupaan ole nimenomaan merkitty määrätty liike tarvikkeen luovuttajaksi.

Kansanhuoltoministeriön puolesta:

Osastopäällikkö *Onni Toivonen.*

Toimistopäällikkö *Jorma Suojanen.*